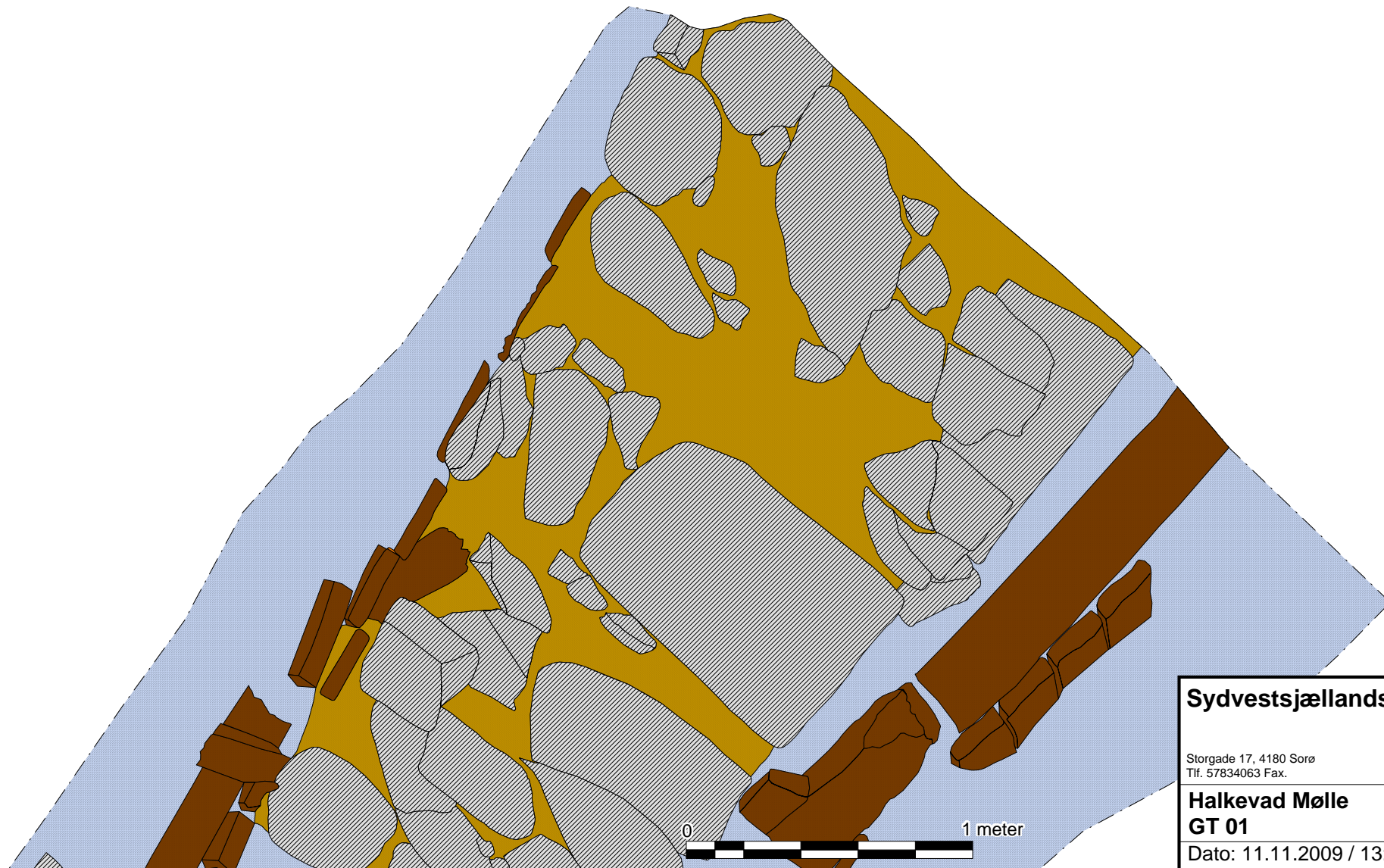

Y: 6134156

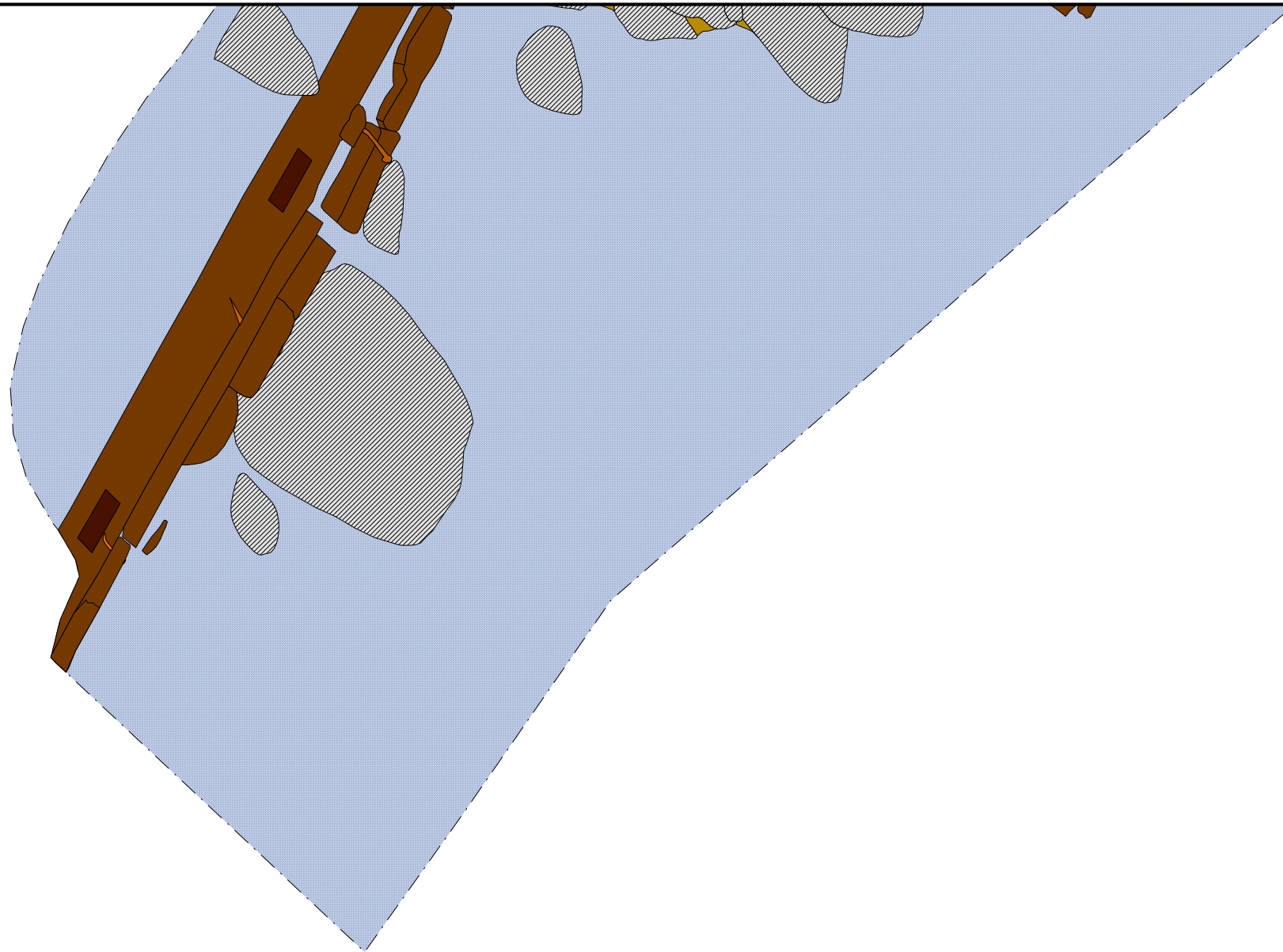
X: 650587

X: 650577

Y: 6134150

Sydvestsjælland Museum		
<small>Storgade 17, 4180 Sorø Tlf. 57834063 Fax.</small>		
Halkevad Mølle	J.Nr. 1283-1	
GT 01	Målforhold: 1:20	
Dato: 11.11.2009 / 13:35:49	Init.: KSH	

Y: 6134151

X: 650587

X: 650577

Y: 6134145

Sydvestsjællands Museum

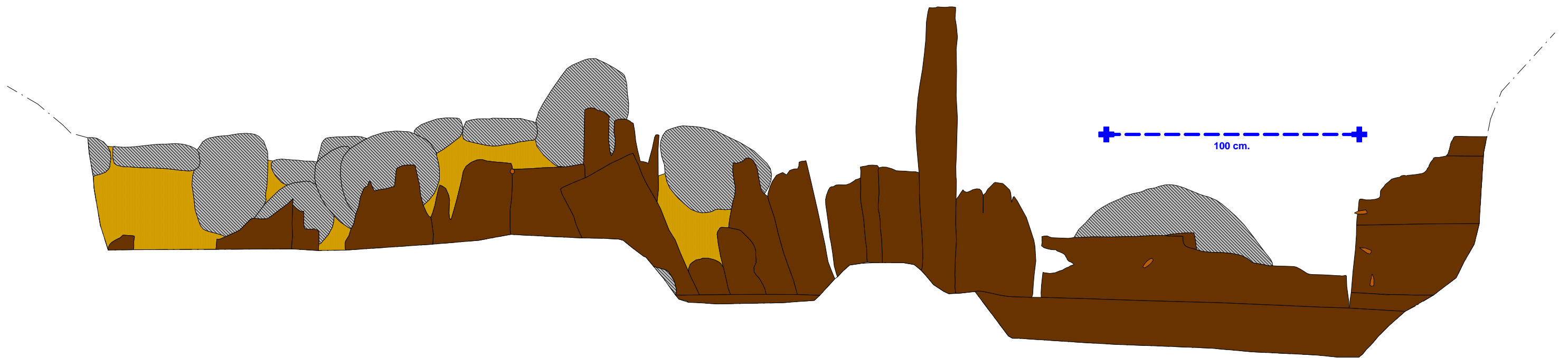
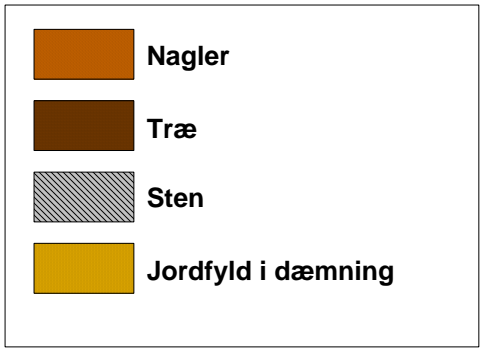
Storgade 17, 4180 Sorø
Tlf. 57834063 Fax.

Halkevad Mølle
GT 02

J.Nr. 1283-1
Målforhold: 1:20

Dato: 11.11.2009 / 13:37:24

Init.: KSH

Halkevad mølle, Vestsjællands amt SVM 1283

af

Aoife Daly, ph.d.

Dendro.dk rapport 36 : 2009

Indsendt af Henrik Høier, Sydvestsjælland Museum.

Fire konstruktionstømmer fra udgravningen ved Halkevad mølle er indsendt til dendrokronologisk analyse – to stolper og to planker. Ved nærmere gennemgang er det konstateret at de to planker er ikke af egetræ, men er formodentlig *Fagus sp.*, bøg, og dendrokronologiske prøver er derfor ikke blevet udtaget. De to stolper er *Quercus sp.*, eg, og én skive fra hver, er savet. Splintved er bevaret på den ene af stolpeprøverne, og begge prøver kunne dateres (fig. 1).

Prøve P1 (B021001A)

Tømmeret er af *Quercus sp.*, eg, og indeholder 85 årringe i kerneveddet, og ingen splintved. Årringskurven fra stolpen dækker perioden 1674 - 1758 e.Kr. Træet, som stolpen er lavet af, er fældet **efter 1769 e.Kr.**

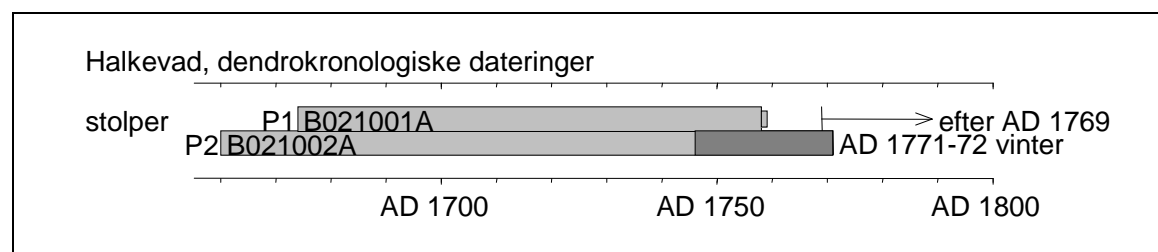

Fig. 1. Dateringsdiagram, Halkevad Mølle.

Prøve P2 (B021002A)

Stolpe P2 er også af *Quercus sp.*, eg, og indeholder 112 årringe. Hele splintved til barkkant er bevaret på prøven. Årringskurven fra prøven dækker perioden 1660 - 1771 e.Kr. Barkringen (træets yderste årring) er færdigdannet, hvilket betyder at træet er fældet i vinterhalvåret. Fældningstidspunktet for træet, dateres dermed til **vinteren 1771-72 e.Kr.**

Filenames	-	-	B021001A	B021002A	B021M001	
-	start	dates	AD1674	AD1660	AD1660	
-	dates	End	AD1758	AD1771	AD1771	
9M456781	109BC	AD1986	6,53	4,31	5,51	Jylland/Fyn (NM)
CD51FZ01	AD1618	AD1970	4,03	5,25	5,15	Gråsten skov (NM revised Daly 2007)
CD50VZ01	AD1615	AD1755	5,21	3,54	4,42	Kliplev Klokke (NM revised Daly 2007)
CD51MZ02	AD1617	AD1791	4,86	3,77	4,38	Gram Bro (NM revised Daly 2007)
ZEALAND0	AD452	AD1770	4,06	4,79	5,60	Zealand (Daly Upubl)
CD60PZ01	AD1627	AD1776	4,74	5,28	6,34	Fævejle (NM revised Daly 2007)
OBL00001	AD1672	AD1974	3,61	3,68	4,65	Blekinge (Eggertsson pers comm)
midtjy17	AD536	AD1980	4,24	3,68	4,36	Midtjylland (Christensen pers comm)

Tabel 1. Resultaterne af synkroniseringsberegninger mellem årringskurverne for Halkevad mølle og diverse lokal- og grundkurver. Kilden til kurverne er angivet (NM = Nationalmuseet). Den grå tone fremhæver de høje t-værdier.

Analysen

Årringskurverne fra de to daterede prøver passer sammen med en t-værdi på 7,00 og er sammenregnet til en middelkurve (B021M001) på 112 år. I tabel 1 vises synkroniseringsberegningerne mellem årringskurverne for Halkevad mølle og diverse lokal- og grundkurver fra Danmark og omegn. Materialet passer bedst med kurver fra danske lokaliteter.

Datafangst og bearbejdning af materialet er foretaget med programmet "DENDRO" (Tyers, 1997) og til beregningen af t-værdien (synkroniseringsværdien "t-test") benyttes "CROS" (Baillie & Pilcher, 1973). Til analysen er benyttet grund- og lokalkurver fra Nordeuropa.

Litteratur

- Baillie, M.G.L. and Pilcher, J.R., 1973. A simple crossdating program for tree-ring research. *Tree-Ring Bulletin* 33, 7-14.
- Daly, A., 2007. *Timber, Trade and Tree-rings. A dendrochronological analysis of structural oak timber in Northern Europe, c. AD1000 to c. AD1650*. Ph.D. thesis submitted February 2007, University of Southern Denmark.
- Tyers, I.G., 1997. *Dendro for Windows Program Guide, ARCUS Report 340*, Sheffield.

Katalog:

Katalog format:

Filnavn
 Titel og prøve nummer
 Træart (QUSP = *Quercus sp.*, eg, PISY = *Pinus sp.*, fyr) og antal år målt
 Tidsplacering af årringskurven
 Antal splintår, tilstedeværelse af bark
 Fældningsdato

B021001A
 SVM1283 Halkevad stolpe P1
 Raw Ring-width QUSP data of 85 years length
 Dated AD 1674 to AD 1758
 0 sapwood rings and no bark surface
 Average ring width 213.05 Sensitivity 0.24
 after AD 1769

B021002A
 SVM1283 Halkevad stolpe P2
 Raw Ring-width QUSP data of 112 years length
 Dated AD 1660 to AD 1771
 25 sapwood rings and winter bark surface
 Average ring width 153.95 Sensitivity 0.25
 AD 1771-72 winter

Filename	sample title and number	rings	start yr.	end yr.	Conversion	pith	sapwood	bark?	extra start	extra end	Interpretation / felling
B021001A	SVM1283 Halkevad stolpe P1	85	AD 1674	AD 1758	O	G	-	-	-	H1	after AD 1769
B021002A	SVM1283 Halkevad stolpe P2	112	AD 1660	AD 1771	O	C	25	winter	-	-	AD 1771-72 winter
B021M001	SVM1283 Halkevad stolper P1+P2 2 timber mean	112	AD 1660	AD 1771							

Conversion: R = radial split plank, T = tangential plank, W = whole timber, S = squared whole timber, H = half timber, Q = quarter timber, O = other conversion.
 Pith: C = centre, V = less than 5 rings, F = 5 – 10 rings, G = greater than 10 rings.

01283D01

01283D02

01283D03

01283D04

01283D05

01283D06

01283D07

01283D08

01283D09

01283D10

01283D11

01283D12

01283D13

01283D14

01283D15

01283D16

01283D17

01283D18

01283D19

01283D20

01283D21

01283D22

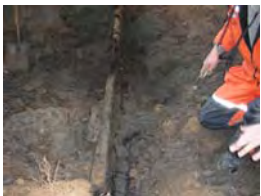
01283D23

01283D24

01283D25

01283D26

01283D27

01283D28

01283D29

01283D30

01283D31

01283D32

01283D33

01283D34

01283D35

01283D36

01283D37

01283D38

01283D39

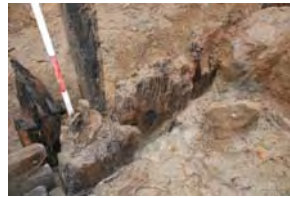
01283D40

01283D41

01283D42

01283D43

01283D44

01283D45

01283D46

01283D47

01283D48

01283D49

01283D50

01283D51

01283D52

01283D53

01283D54

01283D55

01283D56

01283D57

01283D58

01283D59

01283D60

01283D61

01283D62

01283D63

01283D64

01283D65

01283D66

01283D67

01283D68

01283D69

01283D70

01283D71

01283D72

01283D73